

Mál nr. 105/2022

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).

Sakarskipting. Björgunarstörf.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. apríl 2022, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1, dags. 23. maí 2022, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2, dags. 2. júní 2022, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Samkvæmt lögregluskýrslu festist bifreiðin B í sjó í Vestmannaeyjum þann 19. febrúar 2022. Óskað var eftir aðstoð frá Björgunarfélagi Vestmannaeyja við að losa bifreiðina og á vettvang komu björgunarsveitarmenn í bifreiðinni A. Samtals hafi þeir losað bifreiðina þrisvar sinnum, bæði með því að moka undan bifreiðinni og með því að nota dráttartaug sem fest var í bifreiðina til að draga hana. Björgunarsveitarmenn höfðu fengið leyfi frá M sem var eigandi bifreiðarinnar til þess að draga hana upp úr snjónum. Þegar ökumaður B hafði fest bifreiðina í þriðja sinn ráðlögðu björgunarsveitarmenn eiganda bifreiðarinnar að skilja hana eftir en óskaði M ásamt ökumanni B eftir því að bifreiðin yrði dregin í skjól. Dráttartaug frá bifreiðinni A var fest við auga á framhöggsvara bifreiðarinnar B og gerð var tilraun til þess að draga bifreiðina en við það losnaði framhöggsvari bifreiðarinnar B og tjón var á bifreiðinni. M, eigandi B, hefur krafist bóta vegna tjónsins úr ábyrgðartryggingu A hjá V1. V1 hefur hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að bifreiðin hafi verið notuð sem björgunarsveitarbifreið umrætt kvöld og vísar til undanþáguákvæðis 2. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019. V2 telur tjónið bótaskyldt úr ábyrgðartryggingu A og vísar til þess að tilgangur löggjafans með umræddu ákvæði hafi verið að leysa björgunarsveitir undan bótaábyrgð verði tjón á bifreiðum sem eru dregnar af bifreiðum í þeirra eigu. Eigi ákvæðið ekki við um tjón af völdum annarra bifreiða. Vísar V2 til álits nefndarinnar í máli nr. 318/2020 máli sínu til stuðnings.

Álit.

Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 er eigandi (umráðamaður) ökutækis sem notað er til dráttar skaðabótaskyldur ef tjón hlýst af þegar það dregur annað ökutæki. Tjón á ökutæki sem er dregið af öðru ökutæki vegna björgunarstarfa er undanskilið bótaábyrgð ef sannanlegt samþykki eiganda (umráðamanns) liggur fyrir. Ekki er skýrt í lögnum hvað átt er við með „*ökutæki vegna björgunarstarfa*“ samkvæmt lagaákvæði þessu. Í áliti nefndarinnar í máli nr. 318/2020 fjallaði úrskurðarnefndin um túlkun sína á fyrrgreindu lagaákvæði ásamt því að fjalla um álit efnahags- og viðskiptanefndar en nefndin lagði til breytingar á orðalagi 2. málsl. 2. mgr. 4. gr. frumvarpsins í þá veru að orðalagið var rýmkað frá upprunalegu frumvarpsdrögunum. Í áliti úrskurðarnefndar í fyrrgreindu máli segir: „Í umræðum í þinginu um frumvarpið var ekki vikið frekar að þessu ákvæði laganna en fram kom í nefndarálitinu. Texti sjálfs lagaákvæðisins endurspeglar ekki með skýrum hætti þann löggjafarvilja sem fram kemur í nefndarálitinu sem er óheppilegt, en álit nefndarinnar er skýrt að því leyti að umræddu ákvæði er einungis ætlað að taka til ökutækja Slysavarnafélagsins Landsbjargar og annarra viðbragðsaðila, svo sem slökkviliðs og lögreglu, þegar þau eru notuð við björgunarstörf. Önnur ökutæki eigi á hinn bóginn að falla undir meginreglu fyrri málslíðar málsgreinarinnar. Síðari málslíðurinn mælir fyrir um undantekningu frá meginreglu fyrri málslíðar. Eins og hér stendur á verður að skýra síðari málslíðinn í samræmi við skýrt álit efnahags- og viðskiptanefndar þannig að með ökutæki vegna björgunarstarfa sé einungis átt við björgunarbifreiðir Slysavarnafélagsins Landsbjargar og annarra viðbragðsaðila, svo sem slökkviliðs og lögreglu.“ Fram kemur í lögregluskýrslu að bifreiðin A var umrætt kvöld nýtt við björgunarstörf hjá Björgunarfélagi Vestmannaeyja. Það er óumdeilt að sannanlegt samþykki M fyrir drætti bifreiðarinnar lá fyrir en eins og fyrr segir var bifreiðin A ekki í eigu Slysavarnafélagsins Landsbjargar eða annarra viðbragðsaðila, svo sem slökkviliðs og lögreglu, heldur var hún í eigu fyrirtækis sem lánaða hana til björgunarstarfa umrætt kvöld. Björgunarfélagið er aðili að Slysavarnafélaginu Landsbjörgu og því falla bifreiðar félagsins undir undanþáguákvæði 2.

másl. 2. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019. Að mati nefndarinnar verður að telja að bifreiðin A hafi í umrætt sinn verið björgunarbifreið Björgunarfélags Vestmannaeyja, óháð beinu eignarhaldi, enda kemur skýrt fram í gögnum málsins að bifreiðin var sérstaklega lánuð af eiganda hennar til björgunarstarfa í Vestmannaeyjum umrætt kvöld og var Björgunarfélagið því með umráð hennar er tjónið varð auk þess sem bifreiðinni var ekið af björgunarsveitarmönnum sem kallaðir voru sérstaklega á vettvang til að aðstoða við að draga og losa bifreiðar þ.m.t. bifreiðina B, sem fastar voru í snjó umrætt kvöld. Telst bifreiðin þar með ökutæki sem fellur undir undanþáguákvæði 2. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2019 og á M því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V1.

Niðurstaða.

Tjón á B, bætist ekki úr ábyrgðartryggingu A hjá V1.

Reykjavík, 28. júní 2022.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir